

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie január 2012
I. senát

Nálezy:

spisová značka	I. ÚS 316/2011
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	14. decembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Uznesením vyšetrovateľa z 25. februára 2011 bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie pre zločin neodvedenia dane a poistného podľa. Okresný súd s účinnosťou od 24. februára 2011 rozhodol o vzatí sťažovateľa do väzby, a to z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Sťažovateľ 8. marca 2011 poukázal na účet Daňových úradov B. a B. peňažné plnenie rovnajúce sa výške ním uplatneného nároku na vrátenie dane z pridanej hodnoty, o ktorom poskytol oznámenie zaslaním príslušných dokladov orgánom činným v trestnom konaní a okresnému súdu 9. marca 2011, a to spolu so svojou žiadosťou o prepustenie z väzby. Okresný súd napadnutým rozhodnutím zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby a krajský súd napadnutým rozhodnutím zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú proti prvostupňovému rozhodnutiu. Proti napadnutým rozhodnutiam podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť.</p> <p>Okresný súd svojím ostatným rozhodnutím zo 16. júna 2011 rozhodol o nahradení výkonu väzby sťažovateľa peňažnou zárukou a prijatím písomného sľubu a súčasne rozhodol aj o zmene dôvodov väzby s tým, že u sťažovateľa naďalej trvá dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.</p> <p>Predmetom sťažnosti bolo posúdenie, či napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu, ktorými bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby (v širších súvislostiach tiež sťažovateľova žiadosť o zastavenie trestného stíhania vedeného proti jeho osobe, čo sťažovateľ požadoval v rámci tejto žiadosti, pozn.), došlo k porušeniu sťažovateľom označených práv.</p>
ratio decidendi	<p>V rámci ústavného prieskumu sťažovateľom predostretých nosných dôvodov bola podstatnou odpoveď na otázku, či v prípade sťažovateľa de lege lata boli splnené podmienky účinnej ľútosti v zmysle § 86 písm. e) Trestného zákona, ak po vznesení obvinenia pre zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 (alinea druhá) a ods. 3 Trestného zákona sťažovateľ uhradil v prospech daňového úradu sumu rovnajúcu sa výške ním uplatneného nároku na vrátenie dane z pridanej hodnoty. Z obsahu § 277 ods. 1 Trestného zákona prima facie vyplýva, že v rámci tohto trestného činu s názvom „neodvedenie dane a poistného“ sú zaradené dve samostatné skutkové podstaty. Prvá sa týka zadržania a neodvedenia splatnej dane a poistného, ktoré boli zrazené alebo vybraté podľa zákona [(alinea prvá), v tomto prípade ide o tzv. omisívny trestný čin], a druhá sa týka neoprávneného uplatňovania nároku na vrátenie dane z pridanej hodnoty alebo</p>

spotrebnej dane [(alinea druhá), v tomto prípade ide o tzv. komisívny delikt]. Zaradením ich oboch v rámci trestného činu neodvedenia dane a poistného zákonodarca rovnako určil, že tak alinea prvá, ako aj alinea druhá § 277 ods. 1 Trestného zákona má zákonnú súvislosť s neodvedením dane (poistného), a to bez ohľadu na to, že v prípade prvej aliney priamo (prvoplánovo) a v prípade druhej aliney nepriamo (druhoplánovo).

Ústavný súd sa stotožňuje s názorom sťažovateľa, že trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 uvedený v § 86 písm. e) Trestného zákona pozostáva z oboch vyššie uvedených skutkových podstát, teda tak zo skutkovej podstaty zadržania a neodvedenia splatnej dane a poistného, ktoré boli zrazené alebo vybraté podľa zákona (alinea prvá), ako aj neoprávneného uplatňovania nároku na vrátenie dane z pridanej hodnoty alebo spotrebnej dane (alinea druhá). A keďže obe aliney (teda aj druhá) z vôle zákonodarcu reprezentujú trestný čin nedovedenia dane, rovnako de lege lata platí, že dodatočným zaplatením dane (dodatočným splnením si daňovej povinnosti) sú splnené zákonné podmienky účinnej ľútosti, a to bez ohľadu na prvoplánovosť alebo druhoplánovosť tejto povinnosti. Inak povedané, ak podľa účinnej úpravy § 277 ods. 1 Trestného zákona, ktorý vymedzuje skutkovú podstatu trestného činu neodvedenia dane a poistného [a nie aj nejaký iný trestný čin, ktorý § 86 písm. e) Trestného zákona nepozná, pozn.], páchatel' v zákonom čase vráti vyplatený daňový preplatok, došlo v konečnom dôsledku (druhoplánovo) k dodatočnému zaplateniu splatnej dane. V tejto súvislosti možno uzavrieť, že ak by zákonodarca protiprávnemu konaniu páchatel'a spočívajúcemu v neoprávnenom uplatnení nároku na vrátenie dane z pridanej hodnoty alebo spotrebnej dane chcel pripísať iný protispoločenský dôsledok ako neodvedenie (nezaplatenie) dane, nepochybne by tak urobil.

K uvedeným záverom ústavný súd dodáva, že v prípadoch posudzovania individuálnych sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je jeho úlohou preskúmavať príslušné právne predpisy a prax in abstracto, ale obmedziť sa, nakoľko je to možné, na posúdenie konkrétneho prípadu na účely zistenia, či spôsob, akým boli uvedené predpisy aplikované alebo sa dotkli sťažovateľa, viedol k porušeniu ústavy a príslušných medzinárodných zmlúv.

Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade vzhľadom na skutočnosť, že relevantná právna úprava obsiahnutá v Trestnom zákone v § 86 písm. e) nevymedzuje/nerozlišuje, resp. presne nekonkretizuje účinky účinnej ľútosti vo vzťahu k prvej a druhej alinei trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 Trestného zákona, ako aj v nadväznosti na ústavou a dohovorom chránené jedno z najzákladnejších ľudských práv, akým právo na osobnú slobodu nepochybne je, ústavnému súdu neostáva iná možnosť, ako za ústavne konformný výklad daného zákonného vymedzenia považovať ten, ktorý je v prospech sťažovateľa ako obvineného a ktorý plne korešponduje aj s požiadavkou ochrany jeho základných práv a slobôd, k ochrane ktorých je ústavný súd povolaný ako súdny orgán ochrany ústavnosti, a to priamo z ústavy.

Ústavný súd v rámci ústavného prieskumu sťažovateľom nastoleného problému neposudzoval vhodnosť a účelnosť zákonodarcom schválenej zákonnej úpravy [názvu a obsahu § 277 a obsahu § 86 písm. e) Trestného zákona] a v tomto ohľade je de lege ferenda celkom logická a pochopiteľná argumentácia všeobecných súdov, ktoré vnímajú reálne rozdiely medzi skutkovou podstatou trestného činu neodvedenia dane (prvá alinea § 277 ods. 1 Trestného zákona) a skutkovou podstatou trestného činu neoprávneného uplatnenia nároku na vrátenie dane (druhá alinea § 277 ods. 1 Trestného zákona). Zároveň ale treba podotknúť, že pokiaľ chcel/chce zákonodarca zo zákonných podmienok účinnej ľútosti [§ 86 písm. e) Trestného zákona] vylúčiť trestný čin spočívajúci v neoprávnenom uplatnení nároku na vrátenie dane, potom to musí (ústavne konformne) stanoviť v rámci hmotnoprávnej úpravy, napr. tak, že druhú alineu § 277 ods. 1 vypustí z ustanovenia § 277 nazvaného „nedovedenia dane a poistného“, resp. tak, že ustanovenie § 86 písm. e) Trestného zákona o účinnej ľútosti upraví tak, že sa bude týkať iba prvej aliney § 277 ods. 1 Trestného zákona. Inak povedané, je ústavne neprípustné, aby prípadné nedostatky zákonnej úpravy všeobecné súdy odstraňovali tým, že si atrahujú právomoc zákonodarcu, a to o to viac, ak je v hre aplikácia a interpretácia trestného práva ako prostriedku ultima ratio a tomu zodpovedajúci ústavný konformný výklad.

Podľa názoru ústavného súdu ani okresný súd a v neposlednom rade ani krajský súd, ktorý rozhodoval o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby v poslednej inštancii, nevykonali ústavne súladný výklad ustanovenia § 86 písm. e) Trestného zákona vo

	<p>vzťahu ku konkrétnym okolnostiam sťažovateľovej trestnej veci (v okolnostiach posudzovanej veci v súvislosti so zákonnosťou a ústavnosťou uvalenej väzby) a pri svojej rozhodovacej činnosti nezohľadnili hľadisko potreby ochrany ústavou a medzinárodnými zmluvami garantovaných základných ľudských práv a slobôd, z ktorých napadnuté rozhodnutia taktiež vybočovali.</p> <p>Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	<p>II. ÚS 76/02 III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04 III. ÚS 48/00 II. ÚS 55/98 PL. ÚS 6/09</p>

spisová značka	I. ÚS 457/2010
sudca spravodajca	Milan Ľalík
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	7. decembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka (obchodná spoločnosť) sa v konaní pred všeobecnými súdmi proti svojim bývalým konateľom domáhala vydania bezdôvodného obohatenia, ku ktorému podľa nej došlo tým, že si títo ako konatelia spoločnosti navzájom svojvoľne vyplatili odstupné bez existujúceho právneho titulu.</p> <p>Krajský súd ako súd prvého stupňa rozsudkom z 30. júna 2005 žalobu sťažovateľky v celom rozsahu zamietol. Na základe odvolania sťažovateľky najvyšší súd rozsudkom zo 7. decembra 2006 zrušil prvostupňový rozsudok krajského súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.</p> <p>Krajský súd po opätovnom prerokovaní veci rozsudkom z 28. mája 2007 žalobu rovnako v celom rozsahu zamietol. Po ďalšom odvolaní sťažovateľky najvyšší súd z 24. júla 2008 zmenil napadnuté prvostupňové rozhodnutie krajského súdu tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovel. Proti tomuto pozmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalovaní dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd sťažnosťou napadnutým rozsudkom tak, že rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil a potvrdil v poradí druhý rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba zamietnutá.</p> <p>Podstatu predloženej sťažnosti tvoria štyri základné námietky sťažovateľky, ktorými vyslovuje, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku</p> <p>a) zaujal ústavne nekonformný výklad k ustanoveniu § 355 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka,</p> <p>b) protiústavne a v rozpore s účelom právnej normy posúdil námietky sťažovateľky k existencii rozporu s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), resp. poctivým obchodným stykom (§ 265 Obchodného zákonníka),</p> <p>c) nesprávne vyhodnotil v súdnom konaní predloženú listinu, ktorú považoval za rozhodnutie spoločníka v pôsobnosti valného zhromaždenia, a</p> <p>d) nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie.</p>
ratio decidendi	<p>Zmyslom inštitútu odstupného a ratio legis citovaných ustanovení § 355 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka je umožniť zmluvným stranám dojednanie o možnosti zániku nesplneného záväzku zaplatením odstupného. Dohodou o odstupnom teda zmluvná strana dostáva možnosť „rozmyslieť si obchod“ ešte pred prvou realizáciou plnenia z už uzatvorenej zmluvy. V logickej nadväznosti potom podľa § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka oprávnenie odstúpiť od zmluvy zaniká veriteľovi, ktorý prijal plnenie alebo jeho časť, ale i dlžníkovi, ktorý splnil svoj záväzok alebo jeho časť. Odstúpením od zmluvy sa zmluva zrušuje s účinkami ex tunc. Ide o dispozitívne ustanovenie, ktoré môžu účastníci zmluvného vzťahu modifikovať alebo vylúčiť.</p>

Ústavný súd dáva sťažovateľke za pravdu v tom smere, že aplikáciu ustanovenia § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka nemožno bez ďalšieho a priori vylúčiť pre zmluvy s opakujúcim sa plnením. Zároveň však ústavný súd k tomu dodáva, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku takýto interpretačný záver ani neprejudikoval, ale v závislosti od skutkových okolností odvodil, že vylúčenie použitia dispozitívneho ustanovenia § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka bolo dohodnuté účastníkmi zmluvného vzťahu.

Najvyšší súd logickým výkladom, ktorý v napadnutom rozsudku aj vyčerpávajúcim spôsobom zdôvodnil, dospel k záveru, že skutočnou vôľou zmluvných strán bolo zachovanie možnosti ukončenia zmluvy zaplatením odstupného počas celého trvania zmluvného záväzku. Správne podotkol, že v prípade opačného výkladu a prísne formálnej aplikácie § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka by účastníci zmluvy napriek zmluvne dojednanej dohode o odstupnom reálne nikdy nemali možnosť zbaviť sa zmluvného záväzku zaplatením odstupného a k zániku tohto oprávnenia by došlo už momentom podpísania zmluvy.

Ústavný súd dodáva, že pre vylúčenie aplikácie dispozitívneho ustanovenia Obchodného zákonníka nie je nevyhnutné, aby takýto prejav vôle bol priamo a doslovne upravený v tej ktorej zmluve, pokiaľ takýto prejav vôle možno odvodiť logickým výkladom s prihliadnutím na dané skutkové okolnosti, čo bolo možné aj v prerokúvanom prípade.

Na základe uvedeného sa ústavný súd nestotožnil s touto námietkou sťažovateľky a najvyšším súdom zvolenú interpretáciu § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka, v korelácii k prejavenej vôli účastníkov zmluvy, považuje za korektnú a ústavne konformnú.

Sťažovateľka v konaní pred všeobecnými súdmi žiadala priznať vydanie bezdôvodného obohatenia a k tejto právnej argumentácii uviedla aj skutkové okolnosti, ktoré boli v konaní preukázané vykonaným dokazovaním. Konajúce súdy mali za nesporne preukázané, že predmetné manažérske zmluvy bolo možné ukončiť troma spôsobmi, a to dohodou, výpoveďou a zaplatením odstupného, pričom jednotlivé možnosti ukončenia zmlúv boli spojené s odlišnými finančnými nákladmi pre spoločnosť. Nadväzujúc na ustálený skutkový stav bolo povinnosťou najvyššieho súdu, ak považoval manažérske zmluvy za platne dojednané, zaoberať sa aj otázkou, či konatelia neporušili povinnosti vyplývajúce z ustanovenia § 135a Obchodného zákonníka a svojím konaním nespôsobili spoločnosti škodu, ktorej výška v okolnostiach prípadu by mohla zodpovedať bezdôvodnému obohateniu, ktoré požadovala sťažovateľka v konaní. Ako obiter dictum ústavný súd dodáva, že ak konatelia majú možnosť vybrať si z niekoľkých alternatív ukončenia zmluvného vzťahu, sú pri svojom rozhodovaní povinní zvoliť v intenciách § 135a Obchodného zákonníka taký postup, ktorý by bol pre spoločnosť ekonomicky čo najefektívnejší. Pokiaľ postupom konateľov v rozpore s § 135a Obchodného zákonníka vzniknú pre spoločnosť ďalšie vopred predvídateľné ekonomické náklady, ktoré za žiadnych okolností nemožno považovať za nevyhnutné, spoločnosti tým vzniká škoda.

Ústavný súd uvádza, že skutočnosť, že najvyšší súd sa za daných okolností nezaoberal uplatneným nárokom aj z pohľadu eventuálneho nároku na náhradu škody, je sama osebe dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

Uvedenú argumentáciu ústavný súd uviedol za predpokladu, že dohodu o odstupnom možno považovať za platne dojednanú. Keďže aj otázka interpretácie § 3 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka a § 265 Obchodného zákonníka najvyšším súdom bola jednou zo zásadných námietok uplatnených v sťažnosti, ústavný súd následne pristúpil k posúdeniu ústavnej zlučiteľnosti záverov napadnutého rozsudku najvyššieho súdu k sťažovateľkou namietanej existencii rozporu s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), resp. poctivým obchodným stykom (§ 265 Obchodného zákonníka).

Ústavný súd považuje za samozrejmé a určujúce pri hľadaní práva, že v každej veci je potrebné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré vychádzajú zo skutkových zistení všeobecných súdov. Je povinnosťou všeobecného súdu zohľadniť všetky relevantné individuálne okolnosti súdnej veci a prihliadnuť na ne aj cez prizmu dobrých mravov, keďže nesúladsť právneho úkonu s nimi vedie k jeho

neplatnosti. Povinnosť všeobecného súdu posúdiť obsah zmluvy aj z hľadiska súladu s dobrými mravmi je zvýraznená v tých prípadoch, keď ju účastník konania výslovne namieta. Dobré mravy pôsobia ako korektív najmä v situáciách, keď zmluvu uzatvára jedna osoba „sama so sebou“, a v ktorých sú práva a povinnosti strán právneho vzťahu v zjavnej nerovnováhe. Sociálno-právne chápanie zmluvnej slobody sa môže uplatniť len za predpokladu „približne vyváženého pomeru síl účastníkov zmluvy“ a len za tohto predpokladu sa môže stať prostriedkom „primeraného vyrovnania záujmov“. Preto bude povinnosťou najvyššieho súdu obsahovo opätovne preskúmať predmetnú zmluvu, najmä či neodporujú základným právam dotknutých osôb, hlavne či mimoriadne nezaťažujú jednu zmluvnú stranu a nie sú výsledkom nerovnovážneho postavenia účastníkov pri uzatváraní zmluvy, a to aj s prihliadnutím na mimoprávne skutočnosti, ktoré so zmluvou súviseli.

Ústavný súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní predmetného právneho úkonu (dohody o odstúpnom) cez prizmu dobrých mravov (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka) je nepostačujúcim ak sa konajúci súd upriami len na všeobecnú zásadu rovnosti, ktorou bez ďalších úvah odôvodní predmetný právny úkon ako zodpovedajúci dobrým mravom. Je nespornou úlohou všeobecného súdu posudzovať súlad s dobrými mravmi z viacerých hľadísk, akcentujúc pritom na otázku vyváženosti vzájomných plnení strán. Obdobne je potrebné pristupovať aj k výkladu § 265 Obchodného zákonníka, ktorý je výrazom určitej flexibility v obchodných vzťahoch, s cieľom pripustiť výnimky z pozitívneho práva v záujme toho, aby nedochádzalo jeho formalistickým uplatňovaním k zjavnej nespravodlivosti. Pozitívne právo nesmie nikdy urážať nepochybný, nepopierateľný a všeobecne uznávaný príkaz praktickej morálky (Eliáš, K.: Základní principy soukromého práva v soudní rozhodovací praxi. In: Soudní rozhledy, 1999, č. 2, s. 41).

Nevyváženosť vzájomného plnenia, keď na jednej strane zaniká záväzok vykonávať činnosť spojené s funkciou konateľa (navyše k zániku tohto záväzku mohlo dôjsť preukázateľne aj inak) a na druhej strane vzniká povinnosť zaplatiť odstúpné pre dvoch konateľov spolu v sume 796 928,10 €, ktorá zodpovedá 240-násobku ich mesačnej odmeny, je zjavná a nezdôvodniteľná. Zvýrazňuje ju tá skutočnosť, že v danom prípade išlo síce de iure o konanie konateľov v mene spoločnosti, ale de facto voči sebe navzájom a aj na tieto okolnosti mal najvyšší súd prihliadať pri úvahách o súlade právneho úkonu s dobrými mravmi a poctivým obchodným stykom. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd uvádza, že v kontexte naznačených skutkových okolností sa javí, že v predmetnej veci ide o úkon priečiaci sa dobrým mravom (contra bonos mores), a teda neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

Ústavný súd po preskúmaní rozsudku najvyššieho súdu z hľadiska jeho ústavnej akceptovateľnosti konštatuje, že najvyšší súd v otázke výkladu platnosti dohody o odstúpnom podľa § 39 Občianskeho zákonníka a § 265 Obchodného zákonníka neprípustne formalizovanou a zužujúcou interpretáciou právnej normy bez zohľadnenia všetkých okolností prípadu, dospel k záverom, ktoré sú extrémne nespravodlivé, arbitrárne, vybočujúce z ústavných medzí a opomínajúce skutočný účel právnej normy, a teda napokon aj zasahujúce do práv sťažovateľky garantovaných ústavou a dohovorom (bod 1 výroku nálezu).

K námietke sťažovateľky, že dovolací súd nesprávne vyhodnotil vykonaný dôkaz, konkrétne sporné rozhodnutie spoločníka v pôsobnosti valného zhromaždenia (listinu z mája 2001), ústavný súd uvádza, že pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, na jednej strane mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, ale na druhej strane, ak je hodnotenie konkrétneho dôkazu poznamenané prvkom ľubovôle mimo rámca akceptovateľného racionálneho základu, ide o taký prípad nesprávnej realizácie dôkazného konania, ktorý má za následok porušenie základných práv. V danom prípade možno vyvodiť pochybenie v procese dokazovania uvedenej spornej skutočnosti, hlavne nedodržanie pravidiel vyplývajúcich zo záruky voľného hodnotenia dôkazov takým spôsobom, že dosahuje ústavnoprávnej roviny, a preto musel ústavný súd do tohto procesu zasiahnuť.

V súvislosti s už uvedeným pochybením v procese dokazovania zo strany dovolacieho súdu ústavný súd pristúpil k preskúmaniu namietaného porušenia garancie procesných záruk sťažovateľky, ktoré malo spočívať v nedostatočnom odôvodnení

	<p>rozsudku. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu vrátane tej, ktorú označila sťažovateľka vo svojej sťažnosti, právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, avšak odôvodnenie rozhodnutia neznamená, že na každý argument sťažovateľky je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Všeobecný súd sa však musí vysporiadať s tými námietkami, ktoré majú pre vec podstatný význam. V danom prípade najvyšší súd zvolil takú procesnú ekonómiu, že sčasti odkázal na odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia krajského súdu, v ktorom ale uvedená argumentácia bola v rozpore s princípom rovnosti účastníkov, keď tvrdenie jednej strany (žalovaných) bolo jednostranne prevzaté, zatiaľ čo relevantný protiargument k posúdeniu platnosti rozhodnutia spoločníka v pôsobnosti valného zhromaždenia spôsobom podpisovania blanco listov nebol vôbec reflektovaný. Podľa názoru ústavného súdu je takýto postup najvyššieho súdu neprípustný a v dôsledku neho bolo porušené sťažovateľkino právo garantované čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ak sa dovolací súd totiž nevysporiadal aj s námietkami sťažovateľky (neurobil tak ani krajský súd) prednesenými na pojednávaní, je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné a konečnom dôsledku v rozpore s právom na spravodlivý proces.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>***</p>

<p>spisová značka</p>	<p>I. ÚS 430/2011</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Marianna Mochnáčová</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>Nález - vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>18. januára 2012</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ sa žalobou podanou na okresnom súde 8. októbra 2007 domáhal proti Slovenskej republike – Ú. Slovenskej republiky zaplatenia sumy z titulu náhrady škody (ušlého zisku) spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nesprávnym úradným postupom katastrálneho úradu ktorý o návrhu právnej predchodkyne sťažovateľa na vklad vlastníckeho práva k bytu podanom 4. marca 1998 rozhodol až 18. augusta 2005 na základe rozsudku krajského súdu z 9. júna 2005, ktorým bolo zrušené predchádzajúce rozhodnutie katastrálneho úradu o zamietnutí návrhu na vklad vlastníckeho práva č. ... z 1. júla 1999 (ďalej len „rozhodnutie o zamietnutí návrhu na vklad“). Osvedčenie o dedičstve bolo v prospech sťažovateľa v katastri nehnuteľností následne zapísané až 18. januára 2006. Sťažovateľ v podanej žalobe požadoval ušlý zisk za neuskutočnený prenájom predmetného bytu vyčíslený za obdobie od 19. septembra 1999 do 18. januára 2006, počas ktorého bol byt zapečatený a bolo mu znemožnené jeho užívanie.</p> <p>Rozsudkom okresného súdu bola žaloba sťažovateľa zamietnutá. Vo vzťahu ku vzniku škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím katastrálneho úradu okresný súd konštatoval, že v zmysle § 4 zákona o zodpovednosti za škodu rozhodnutie katastrálneho úradu o zamietnutí návrhu na vklad nemožno považovať za právoplatné a ani za vykonateľné rozhodnutie, na základe ktorého je možné vyvodzovať zodpovednosť za škodu, a súčasne uviedol, že sťažovateľ požiadal odporcu len o predbežné prerokovanie škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, nie nezákonným rozhodnutím, čím nespĺnil ani zákonnú podmienku ustanovenú v § 9 ods. 1 zákona o zodpovednosti za škodu. Vo vzťahu ku škode spôsobenej nesprávnym úradným postupom katastrálneho úradu okresný súd nárok sťažovateľa považoval za premlčaný uplynutím troch rokov odo dňa, kedy bol katastrálny úrad v súlade s katastrálnym zákonom povinný rozhodnúť o návrhu na vklad vlastníckeho práva, aplikujúc pritom všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka o objektívnej premlčacej dobe. Na základe odvolania podaného sťažovateľom krajský súd napadnutým rozhodnutím potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny, pričom v odôvodnení svojho rozsudku sa v plnej miere stotožnil s argumentáciou súdu prvého stupňa a na túto poukázal.</p>

	<p>Podstatou sťažnosti sú tieto námietky sťažovateľa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nesprávnosť právnych názorov krajského súdu vyjadrených v napadnutom rozhodnutí, a to najmä pokiaľ ide o aplikáciu všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich premlčanie práva na náhradu škody (objektívnu premlčaciu dobu) vo vzťahu k premlčaniu práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Podľa sťažovateľa je v jeho právnej veci možné aplikovať výlučne ustanovenia špeciálneho zákona o zodpovednosti za škodu, ktorý podľa jeho názoru, rovnako ako v prípade premlčania práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, stanovuje aj na uplatnenie škody z nesprávneho úradného postupu desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu. - Nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v časti, v ktorej krajský súd konštatuje, že neexistuje príčinná súvislosť medzi vznikom škody (ušlého zisku) a zmenšením majetku sťažovateľa. - Zmätočnosť a nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu v časti odôvodnenia, v ktorej krajský súd konštatuje, že rozhodnutie katastrálneho úradu o zamietnutí vkladu nebolo rozsudkom z 9. júna 2005 zrušené pre nezákonnosť, ale bolo „zrušené a vrátené okresnému úradu, katastrálnemu odboru vrátené na nové konanie“. Uvedené konštatovanie krajského súdu je podľa sťažovateľa v príkrom rozpore so skutočnosťou, pretože uvedené rozhodnutie bolo v zmysle rozsudku krajského súdu z 9. júna 2005 zrušené pre nezákonnosť.
<p>ratio decidendi</p>	<p>Krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu najmä z dôvodu, že podľa jeho názoru je nárok sťažovateľa na náhradu škody v dôsledku nesprávneho úradného postupu katastrálneho úradu podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka premlčaný, a to uplynutím trojročnej objektívnej premlčacej doby (poukazujúc na odkazovacie ustanovenie § 20 zákona o zodpovednosti za škodu). Podľa § 20 zákona o zodpovednosti za škodu pokiaľ nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy v tomto zákone Občianskym zákonníkom. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ je premlčanie práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom zákonom o zodpovednosti za škodu upravené, nie sú splnené predpoklady na použitie všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Preto bolo podľa názoru ústavného súdu v danej veci potrebné posudzovať trvanie objektívnej premlčacej doby na náhradu škody, ktorá vznikla z nesprávneho úradného postupu, podľa ustanovení § 22 ods. 1 a 2 zákona o zodpovednosti za škodu, ktorý síce explicitne jej dĺžku nestanovuje, uvedenú medzeru je však možné vyplniť analógiou. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 4705/2007 z 28. januára 2010, v ktorom bola riešená otázka začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby pri nároku na náhradu škody spôsobenej trestným stíhaním, ktoré neskončilo odsudzujúcim trestným rozhodnutím, obdobným spôsobom, t. j. analogicky aplikovaním lex specialis, t. j. ustanovení zákona o zodpovednosti za škodu. Rovnako ako právny zástupca sťažovateľa ústavný súd tiež poukazuje na znenie dôvodovej správy k zákonu o zodpovednosti za škodu vo vzťahu k ustanoveniam § 22 až § 24, z ktorej vyplýva, že „tak subjektívna ako aj objektívna premlčacia doba“ je „stanovená jednotne pre konanie o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, ako aj konanie o náhrade škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím“, a teda je v danom prípade desaťročná.</p> <p>Na základe uvedeného podľa názoru ústavného súdu možno považovať právny záver všeobecných súdov konajúcich vo veci sťažovateľa vo vzťahu k stanoveniu dĺžky objektívnej premlčacej doby na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom za ústavne neudržateľný a neakceptovateľný. V tejto súvislosti ústavný súd zohľadnil tiež skutočnosť, že všeobecné súdy konajúce vo veci sťažovateľa súčasne konštatovali dodržanie subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na náhradu škody v dôsledku nesprávneho úradného postupu.</p> <p>Zmyslom a účelom zákona o zodpovednosti za škodu je stanoviť v súlade s čl. 46 ods. 3 ústavy podmienky, za ktorých vzniká právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, a to spôsobom, ktorý umožňuje odškodniť všetky prípady, v ktorých bola poškodenému spôsobená škoda takým rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktorý sa neskôr ukázal ako nezákonný (m. m. II. ÚS 25/2011).</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že napadnutým rozhodnutím došlo k porušeniu sťažovateľom označených práv v jeho právnej veci tým, že napriek jeho</p>

	<p>legitímnemu očakávaniu pri splnení podmienky včasného podania žaloby sťažovateľ nemal k dispozícii zákonnú ochranu, ktorú mu právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje.</p> <p>Krajský súd ďalší z predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, teda absenciu príčinnej súvislosti medzi vznikom škody (ušlého zisku) a nesprávnym úradným postupom katastrálneho úradu odôvodnil len všeobecne, pričom bližšie nevysvetlil, prečo v danom prípade uvedená príčinná súvislosť chýba, resp. neopísal sled relevantných príčin a následkov, ktoré odôvodňujú nezmenšenie majetku sťažovateľa, a teda nespôsobenie vzniku škody (ušlého zisku) v dôsledku nesprávneho úradného postupu katastrálneho úradu pri rozhodovaní o návrhu na vklad vlastníckeho práva.</p> <p>Ústavný súd v tejto súvislosti zdôraznil, že jedným z princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07).</p> <p>Rozsudok krajského súdu v časti, v ktorej „odôvodňuje“ zamietnutie žaloby sťažovateľa v dôsledku nedostatku príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody, podľa názoru ústavného súdu nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru ani z čl. 46 ods. 1 ústavy.</p> <p>Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že rozsudok krajského súdu je rozhodnutím, ktoré nie je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto rozhodol, že namietaným rozsudkom bolo porušené sťažovateľovo základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy, ako aj právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
<p> Používané odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 4705/2007 z 28. januára 2010 II. ÚS 25/2011 III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07</p>

<p> spisová značka</p>	<p> I. ÚS 190/09</p>
<p> sudca spravodajca</p>	<p>Milan Čalík</p>
<p> druh konania</p>	<p> čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p> druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>Nález - nevyhovené</p>
<p> dátum rozhodnutia</p>	<p> 23. novembra 2011</p>
<p> dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p> skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Rozsudkom okresného súdu zo 4. novembra 2008 bola sťažovateľka ako obžalovaná uznaná za vinnú zo zločinu podvodu na tom skutkovom základe, že 3. augusta 2005 doručila okresnému súdu zápisnicu z valného zhromaždenia spoločnosti E., s. r. o., T., , v ktorej bolo uvedené, že doterajší jediný spoločník tejto spoločnosti previedol celý svoj obchodný podiel v uvedenej spoločnosti na sťažovateľku, ktorú zároveň vymenoval za konateľa spoločnosti a odvolal doterajších konateľov, pričom valné zhromaždenie sa neuskutočnilo a podpis doterajšieho jediného spoločníka bol na zápisnici sfalšovaný, pričom okresný súd na podklade predloženej sfalšovanej zápisnice z valného zhromaždenia rozhodol o zmene zápisu v obchodnom registri tak, že vymazal jediného spoločníka a zároveň konateľa spoločnosti a ako konateľku a zapísal ako jedinú spoločníčku a konateľku uvedenej spoločnosti sťažovateľku, čím predchádzajúcemu jedinému spoločníkovi spoločnosti spôsobila celkovú škodu vo výške 3 530 000 Sk.</p>

	<p>Proti prvostupňovému rozsudku podali odvolanie ako sťažovateľka, tak aj okresný prokurátor.</p> <p>Následne krajský súd rozsudkom zo 4. mája 2009 napadnutý rozsudok okresného súdu zo 4. novembra 2008 zrušil vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu a sťažovateľku ako obžalovanú odsúdil na trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov nepodmienečne a zaradil sťažovateľku na výkon uloženého trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň odvolanie sťažovateľky ako nedôvodné zamietol.</p> <p>Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukazuje hlavne na skutočnosť, že krajský súd porušenie obchodnoprávných predpisov riešil trestnoprávnymi prostriedkami, čím porušil princípy „in dubio pro libertate, in dubio mitius či in dubio pro reo“. Namietala aj nesprávnu realizáciu dôkazného konania či nesúlad právnych záverov so skutkovými zisteniami, čo malo za následok porušenie jej základného práva v zmysle dotknutia postulátu spravodlivého procesu a v konečnom dôsledku aj práva na osobnú slobodu, keď bolo kriminalizované typické civilnoprávne konanie, v ktorom sa aj ochrana majetkových vzťahov navyše účinne uplatnila prostriedkami obchodného práva (určením neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu ap.).</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Sťažovateľka v sťažnosti argumentovala tým, že „proti konaniam porušujúcim práva vyplývajúce z obchodnoprávných predpisov treba výlučne pôsobiť civilnými prostriedkami“. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že intenzita ochrany jednotlivých spoločenských vzťahov je určená v právnom systéme prostredníctvom právnych noriem. Trestný zákon zaisťuje ochranu pred konaním, ktoré útočí proti najdôležitejším právnym hodnotám našej spoločnosti a v prípadoch konaní tak spoločensky nebezpečných, že v nich nepostačuje uplatnenie zodpovednosti prostredníctvom prostriedkov iných právnych odvetví, najmä práva správneho, občianskeho, rodinného, obchodného a pod. Pasivita štátu pri ochrane elementárnych právnych hodnôt, akým ochrana majetku jednotlivca nepochybne je, pred činmi nebezpečnými pre spoločnosť, ktorej sa sťažovateľka vo svojej sťažnosti domáha, by následne mohla viesť k svojvôli či svojpomoci občanov a k chaosu, preto je legitimita trestnoprávných zásahov štátu v takýchto prípadoch plne opodstatnená.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto vo výroku tohto nálezu vyslovil, že tieto práva napadnutým rozsudkom krajského súdu neboli porušené.</p> <p>Pokiaľ sťažovateľka v súvislosti s napadnutým rozsudkom krajského súdu zo 4. mája 2009 namietala tiež porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru, sťažnosť ani v tejto časti neobstojí, pretože právne závery krajského súdu uvedené v rámci tohto uznesenia sú ústavne udržateľné. Navyše tvrdenia sťažovateľky o porušení jej základného práva na osobnú slobodu sa v okolnostiach posudzovaného prípadu stretávajú a nachádzajú spoločného menovateľa v ústavou požadovanej kvalite súdnej ochrany, ktorú zastrešuje práve čl. 46 ods. 1 ústavy formulujúci základné právo na súdnu ochranu. Inými slovami, pre rozhodnutie ústavného súdu o predloženej sťažnosti postačovalo vysporiadať sa s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu. Ak by totiž ústavný súd dospel k záveru o porušení tohto práva z dôvodov tvrdených sťažovateľkou, potom by bola založená právomoc ústavného súdu konštatovať aj prípadné porušenie základného práva na osobnú slobodu.</p> <p>Keďže ústavný súd vo výroku vyslovil, že k porušeniu bližšie označených práv nedošlo, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci (návrhu na zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu, priznanie náhrady trov právneho zastúpenia) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.</p> <p style="text-align: center;">K nálezu je pripojené odlišné stanovisko sudcu Milana Ealíka</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Georgidias v. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997</p>

Nálezy – priet'ahy v konaní:

spisová značka	I. ÚS 158/2011
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	18. januára 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia namietali porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom okresného súdu v reštitučnom konaní, ktoré začalo v roku 1992.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom posudzovaného konania vedeného okresným súdom sú reštitučné nároky sťažovateľov. Žaloby tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Napriek tomu určitú právnu a skutkovú náročnosť posúdenia nárokov sťažovateľov mohla predstavovať potreba znaleckého skúmania rozhodných skutočností pre posúdenie ich nárokov.</p> <p>2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v posudzovanom konaní vedenom okresným súdom nezistil žiadne okolnosti, ktorými by sťažovatelia mohli prispieť k dĺžke posudzovaného konania (viac ako 19 rokov, pozn.).</p> <p>3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že posudzované konanie okresného súdu (ktoré začalo 31. marca 1992 a toho času trvá viac ako 19 rokov bez jeho právoplatného ukončenia) sa už vzhľadom na jeho doterajšiu neprímeranú dĺžku vyznačuje závažnou nečinnosťou okresného súdu.</p> <p>Ústavný súd vzhľadom na celkovú dĺžku konania okresného súdu ako celku nepovažuje za potrebné podrobnejšie hodnotiť jeho jednotlivé neefektívne úkony pre vyslovenie záveru o tom, že v posudzovanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd považoval priznanie sumy 5000 € každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadost'učinenie</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESRP a iných súdov	***

spisová značka	I. ÚS 403/2011
sudca spravodajca	Milan Ľalík
druh konania	čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	7. decembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných

	prieťahov postupom okresného súdu v dedičskom konaní, ktoré začalo v roku 1993.
ratio decidendi	<p>Predmetom posúdenia ústavným súdom je dedičské konanie, ktoré tvorí bežnú agendu všeobecných súdov. Z toho dôvodu nemožno v žiadnom prípade akceptovať, aby prejednanie dedičstva trvalo viac ako osemnásť rokov. Ústavný súd z vlastnej evidencie zistil, že napadnuté dedičské konanie už bolo predmetom jeho posúdenia v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 321/2010, keď ústavný súd rozhodoval o sťažnosti podanej bratom sťažovateľky, ktorý je tiež účastníkom tohto konania. Ústavný súd rozhodol o tejto sťažnosti nálezom z 24. novembra 2010, v ktorom konštatoval, že v napadnutom dedičskom konaní dochádza nepochybne k prieťahom, a preto prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov. Napriek tomu dedičstvo po poručiteľovi stále nie je prejednané.</p> <p>Po zohľadnení celkovej dĺžky napadnutého dedičského konania dospel ústavný súd k názoru, že napadnuté dedičské konanie zjavne prekračuje ústavou dané medze konat' bez zbytočných prieťahov, resp. v primeranej lehote v zmysle uvedeného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namietala. V občianskom súdnom konaní je totiž povinnosť súdu konať bez zbytočných prieťahov konkretizovaná vo viacerých ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku (porov. § 6, § 100, § 114, ale aj § 175zb), ktoré sa mali aplikovať ihneď po prekročení určitej „povolenej hranice“, najmä po opakovaných sťažnostiach na prieťahy v konaní adresovaných predsedovi okresného súdu a náleze ústavného súdu z 24. novembra 2010, v ktorom bolo vyslovené, že v dedičskom konaní dochádza k prieťahom.</p> <p>Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol, že nečinnosťou okresného súdu (notárky ako súdnej komisárky) bolo porušené základné právo sťažovateľky konať a rozhodnúť bez zbytočných prieťahov či v primeranej lehote v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia sa sťažovateľka domáhala</p> <p>Vzhľadom na povahu veci a najmä celkovú dĺžku dedičského konania, ktoré trvá už vyše osemnásť rokov, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade sťažovateľkou požadovaná suma 10 000 € zodpovedá primeranému finančnému zadosťučineniu sťažovateľky za ujmu, ktorú zatiaľ utrpela.</p>
 Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	I. ÚS 321/2010

spisová značka	I. ÚS 232/2011
sudca spravodajca	Milan Ľalík
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - nevyhovené
dátum rozhodnutia	18. januára 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom okresného súdu v konaní o určenie otcovstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu, ktoré začalo v roku 2002.</p> <p>V procesnom postavení navrhovateľa vystupoval v predmetnom konaní maloletý syn sťažovateľky, v postavení odporcu osoba, ktorú sťažovateľka označila za otca navrhovateľa (občan G.), a sťažovateľka mala procesné postavenie vedľajšieho účastníka. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že okresný súd nerešpektuje predchádzajúce nálezy ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 183/08 z 1. októbra 2008 (kde ako sťažovateľka vystupovala ona sama) a sp. zn. IV. ÚS 63/08 zo 6. mája 2008 (kde ako sťažovateľ vystupoval jej maloletý syn), ktoré zhodne konštatovali porušenie ich práv sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v predmetnom konaní okresného súdu. Nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 63/08 bolo okresnému súdu prikázané konať ďalej bez zbytočných prieťahov.</p>
ratio decidendi	1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd - rovnako ako v náleze sp. zn. IV. ÚS 63/08 a v náleze sp. zn. II. ÚS 296/2011 (týkajúcom sa syna sťažovateľky a

	<p>obdobia po 6. máji 2008) konštatuje, že predmetnú vec po právnej stránke nemožno označiť za zložitú, z hľadiska predmetu konania však ide o vec týkajúcu sa osobného statusu, ktorá má význam aj z hľadiska zabezpečenia základných životných potrieb navrhovateľa a jeho sociálneho štandardu. Po skutkovej stránke však ústavný súd považuje predmetnú vec za pomerne zložitú, a to s prihliadnutím na potrebu vykonania znaleckého dokazovania (IV. ÚS 244/04, IV. ÚS 41/07), ako aj na skutočnosť, že odporca je občanom G. s trvalým pobytom v cudzine.</p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu osobitne závažnú okolnosť, ktorá by mala byť zohľadnená na jej ťarchu, pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom období k zbytočným prieťahom v konaní. Sťažovateľka síce - prostredníctvom právneho zástupcu - v posudzovanom štádiu konania využila viaceré možnosti podľa Občianskeho súdneho poriadku (návrh na vydanie predbežného opatrenia, odvolanie, dopĺňujúce upresnenia žalobného návrhu), avšak využitie možností daných procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prieťahy (napr. I. ÚS 31/01). Samozrejme, sťažovateľka a jej právny zástupca si za takýchto okolností museli uviesť, že dôjde k predĺženiu predmetného konania a to bol tiež dôvodom, že vec nemohla byť ukončená „už cca pred 35 mesiacmi“ tak, ako to tvrdili v sťažnosti.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu, pričom konštatuje, že z prehľadu procesných úkonov opísaných zo súdneho spisu, ktorý bol ústavnému súdu zapožičaný, vyplýva, že okresný súd po príkaze ústavného súdu konať ďalej bez zbytočných prieťahov konal vo veci priebežne a dbal na záujmy a právnu istotu maloletého navrhovateľa a sťažovateľky.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že nebolo možné z hľadiska komplexného posúdenia predmetného konania považovať postup okresného súdu v ňom za porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
<p> Používané odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEK a iných súdov</p>	<p>III. ÚS 183/08 IV. ÚS 63/08 II. ÚS 296/2011</p>

<p> spisová značka</p>	<p> I. ÚS 417/2011</p>
<p> sudca spravodajca</p>	<p>Marianna Mochnáčová</p>
<p> druh konania</p>	<p> čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p> druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p> Nález - vyhovené</p>
<p> dátum rozhodnutia</p>	<p> 14. decembra 2011</p>
<p> dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p> čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p> skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom okresného súdu konaní o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré začalo v roku 2005.</p>
<p> ratio decidendi</p>	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, predmetom posudzovaného konania vedeného okresným súdom je vyporiadanie spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Žaloby tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Napriek tomu určitú právnu a skutkovú náročnosť posúdenia nárokov sťažovateľky mohla predstavovať potreba znaleckého skúmania rozhodných skutočností, ako i odmietavý postoj znalcov k podaniu znaleckého posudku.</p> <p>2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd v</p>

	<p>posudzovanom konaní vedenom okresným súdom nezistil žiadne okolnosti, ktorými by sťažovateľka prispela k prieťahom v konaní okresného súdu.</p> <p>3. Postup okresného súdu sa vyznačoval nesústredenosťou a bol poznačený neefektívnosťou. Uvedené charakterizuje postup okresného súdu pri nariadení znaleckého dokazovania o opakovanom ustanovovaní znalcov a rušení ustanovených znalcov, ako aj neprímerane dlhé časové obdobie vypracovania znaleckého posudku ostatne ustanovenou znalkyňou.</p> <p>Ústavný súd zároveň uznáva, že k predĺženiu konania prispeli aj samotné odmietavé postoje znalcov k ich ustanoveniu z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti a pod. V prípade znalkyne, ktorej ustanovenie nebolo zrušené, všeobecný súd mal možnosť riešiť zdlhavé vypracúvanie posudku v súlade so zákonom a využiť všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon poskytuje v záujme urýchlenia znaleckého dokazovania.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že predmetná vec nie je právoplatne ukončená ani po šiestich rokoch od podania žaloby, nachádza sa v štádiu prvostupňového konania a vyznačuje sa neefektívnou činnosťou súdu najmä v období od januára 2008 do septembra 2011.</p> <p>Ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v posudzovanom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a teda aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 € sťažovateľke za primerané finančné zadostučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	***

spisová značka	I. ÚS 412/2011
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	14. decembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom okresného súdu v exekučnom konaní, ktoré začalo v roku 2006.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je rozhodovanie o námietkach proti exekúcii, teda po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva, čiastočne zložitú, lebo je potrebné na posúdenie a rozhodnutie veci pribratie súdneho znalca. Charakter sporu je však dostatočne poznaný všeobecnými súdmi (judikatúra, rozbor). </p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd pri preskúvaní spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľ prispel k zbytočným prieťahom v konaní, naopak, sťažnosťou na prieťahy v konaní sa domáhal účinnej ochrany svojich práv.</p> <p>3. Ústavný súd bez potreby parciálneho hodnotenia jednotlivých úkonov okresného súdu a na základe (aj) stanoviska označeného porušovateľa konštatuje prieťahy v konaní okresného súdu, konal nesústredene a neefektívne. Ústavný súd preto konštatuje, že pred okresným súdom došlo k zbytočným prieťahom v konaní, pričom už len samotná dĺžka exekučného konania je zjavne neprímeraná, v dôsledku čoho došlo k porušeniu sťažovateľom označených práv. Túto skutočnosť potvrdil tiež samotný porušovateľ.</p>

	Ústavný súd nepriznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ktoré si sťažovateľ uplatnil z dôvodu majetkovej škody, ktorá mu mala vzniknúť a o ktorej ústavný súd primárne nerozhoduje.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	***

Spracovala : JUDr. Zuzana Mozešová

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.